

5. Coronavirus (COVID-19): support for businesses. URL: <https://www.gov.scot/publications/coronavirus-covid-19-support-for-businesses/pages/business-support-fund/> [in English].

6. Pro zatverdzhennia Poriadku nadannia finansovoi derzhavnoi pidtrymky subiektam mikropidpriemnytstva ta maloho pidpriemnytstva: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24.01.2020 r. № 28. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/28-2020-p#n9> [in Ukrainian].

7. Statut Fondu rozvytku pidpriemnytstva: zatv. nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy vid 14.02.2020 r. № 66. URL: <https://bdf.gov.ua/statut-fip-14-02-2020.pdf> [in Ukrainian].

8. Poriadok vykorystannia koshtiv derzhavnoho biudzhetu, peredbachenykh dlia zabezpechennia funktsionuvannia Fondu rozvytku pidpriemnytstva: zatv. postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24.01.2020 r. № 29. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/29-2020-%D0%BF> [in Ukrainian].

9. Analiz pravovoho rehulyuvannya diyal'nosti innovatsiynykh struktur, pidtrymky maloho ta seredn'oho pidpriemnytstva v Ukraini (rehional'nyy aspekt): naukovе vydannya. (2018). S. V. Hlibko (Ed). Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].

Подрез-Ряполова Ірина Валеріївна

*науковий співробітник НДІ правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрН України*

ORCID: 0000-0002-8802-1441

Третяк Юлія Віталіївна

*студентка слідчо-криміналістичного інституту
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

КОМПЕТЕНЦІЯ МІНІСТЕРСТВА ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ У СФЕРІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ: ОГЛЯД ТА ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ

Розглянуті окремі питання щодо створення та визначення компетенції Міністерства цифрової трансформації України. Виявлено, що Міністерство цифрової трансформації України наділено значним об'ємом повноважень,

які не повною мірою відповідають Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України та європейським стратегічним ініціативам. Висвітлені окремі проблемні аспекти щодо законодавчого визначення компетенції Міністерства цифрової трансформації України.

Ключові слова: цифровізація, цифровий розвиток, цифрові технології, пріоритетні напрями, компетенція.

Podrez-Riapolova Irina

Researcher of Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovate Development of NALS of Ukraine

ORCID: 0000-0002-8802-1441

Tretiak Yuliia

student of Investigation and Criminalistics Institute of Yaroslav Mudryi National Law University

COMPETENCE OF THE MINISTRY OF DIGITAL TRANSFORMATION OF UKRAINE IN THE FIELD OF DIGITALIZATION: OVERVIEW AND PROBLEMS ASPECTS

Some issues concerning the creation and determination of the competence of the Ministry of Digital Transformation of Ukraine are considered. It was found that the Ministry of Digital Transformation of Ukraine is endowed with a significant amount of powers that do not fully comply with the Concept of Development of the Digital Economy and Society of Ukraine and European strategic initiatives. Some problematic aspects of the legislative definition of the competence of the Ministry of Digital Transformation of Ukraine are highlighted.

Keywords: digitalization, digital development, digital technologies, priority areas, competence.

Впровадження цифрових технологій в усі сфери життя, починаючи від взаємодії між людьми та закінчуючи промисловими виробництвами, предметами побуту, одягу іменують цифровізацією, часто цей термін замінюють словом англomовного походження – діджиталізацією (digitalization), що є тим самим, що і цифровізація. Під цим процесом вбачається перехід біологічних та фізичних систем у

кібербіологічні та кіберфізичні (об'єднання фізичних та обчислювальних компонентів), тобто перехід діяльності з реального світу у світ віртуальний (он-лайн).

За даними доповіді Українського інституту майбутнього «Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою», цифровізація є однією із головних факторів зростання світової економіки в найближчі роки. Крім прямого підвищення продуктивності, яке отримують компанії від цифрових технологій, є ланцюг непрямих переваг цифровізації, як-от економія часу, створення нового попиту на нові товари й послуги, нова якість та цінність тощо. Цифровізація стане головним інструментом для досягнення стратегічної цілі України — збільшення ВВП у 8 разів, до 1 трлн дол. у 2030Е, та забезпечення добробуту, комфорту та якості життя українців на рівні, вищому за середній показник у Європі [1].

Основні цілі та принципи цифрового розвитку країни, а також індикативний план їх реалізації містить Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки (далі Концепція), схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 року. Поняття цифровізації в Концепції визначається як насичення фізичного світу електронно-цифровими пристроями, засобами, системами та налагодження електронно-комунікаційного обміну між ними, що фактично уможливило інтегральну взаємодію віртуального та фізичного, тобто створює кіберфізичний простір [2]. При цьому, основною метою цифровізації є досягнення цифрової трансформації існуючих та створення нових галузей економіки, а також трансформація сфер життєдіяльності у нові більш ефективні та сучасні.

Міністерство цифрової трансформації України (далі – Мінцифри) є новоствореним органом у системі центральних органів виконавчої влади. Згідно з Положенням про Міністерство цифрової трансформації України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2019 р. № 856, Мінцифри забезпечує формування та реалізацію державної політики: у сферах цифровізації, цифрового розвитку, цифрової економіки, цифрових інновацій, електронного урядування та електронної демократії, розвитку

інформаційного суспільства, інформатизації; у сфері розвитку цифрових навичок та цифрових прав громадян; у сферах відкритих даних, розвитку національних електронних інформаційних ресурсів та інтероперабельності, розвитку інфраструктури широкосмугового доступу до Інтернету та телекомунікацій, електронної комерції та бізнесу; у сфері надання електронних та адміністративних послуг; у сферах електронних довірчих послуг та електронної ідентифікації; у сфері розвитку ІТ-індустрії [3].

Вищевказаним Положенням Мінцифри наділено значною кількістю повноважень, які не повною мірою відповідають напрямам Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України та європейським стратегічним ініціативам.

Зокрема, Концепція визначає такі напрями цифрового розвитку:

1. Подолання цифрового розриву шляхом розвитку цифрових інфраструктур, головною метою якого є забезпечення права користування цифровими можливостями незалежно від свого місцезнаходження чи проживання.

2. Розвиток цифрових компетенцій. Пріоритетними завданнями у рамках напряму є створення та виконання національної програми навчання загальним і професійним цифровим компетенціям та знанням тощо. При цьому потрібно брати до уваги те, що цифрова компетентність – багатогранний еволюціонуючий процес, який постійно змінюється при появі нових технологій [4].

3. Впровадження концепції цифрових робочих місць, що передбачає можливість перетворення робочих місць державних службовців у цифрові робочі місця та підготовку законодавчих ініціатив для стимулювання використання цифрових робочих місць бізнесом та громадянами.

4. Цифровізація реального сектору економіки, яка є головною складовою частиною цифрової економіки та визначальним чинником зростання економіки в цілому, зокрема і самої цифрової індустрії, як виробника технологій.

5. Напрямок реалізації проєктів цифрових трансформацій визначає такі важливі сфери, як громадська безпека, освіта, охорона здоров'я, туризм, електронна демократія, екологія та охорона навколишнього

природного середовища, життєдіяльність міст, безготівкові розрахунки, гармонізація з європейськими та світовими науковими ініціативами, державне управління.

6. Громадська безпека. В рамках цього напрямку використання цифрових технологій дасть змогу запровадити новий рівень координації діяльності оперативних, чергових, диспетчерських та муніципальних служб, відповідальних за громадську безпеку та повсякденну життєдіяльність місцевих громад.

7. Освіта. Основними напрямами цифровізації освіти є створення освітянських ресурсів і відповідних цифрових платформ, розроблення та впровадження інноваційних комп'ютерних, мультимедійних та комп'ютерно орієнтованих засобів навчання, організація широкосмугового доступу до Інтернету учнів та студентів та розвиток дистанційної форми освіти з використанням новітніх технологій.

8. Сфера охорони здоров'я. Основною ціллю реалізації цього напрямку є забезпечення ефективного надання медичних послуг.

9. Туризм. В рамках напрямку використання цифрових технологій дасть змогу максимально використати туристичний потенціал та створити нові можливості його зростання.

10. Електронна демократія. Основною ціллю реалізації напрямку є переведення традиційних демократичних процесів до цифрового формату.

11. Екологія та охорона навколишнього середовища. Реалізація зазначеного напрямку дозволить поліпшити екологічну ситуацію в Україні.

12. Життєдіяльність міст. Основним завданням в рамках забезпечення життєдіяльності міст є активізації концепції смарт-сіті.

13. Безготівкові розрахунки. Належне законодавче врегулювання діяльності фінансових установ у цій сфері створить умови для поширення вітчизняних і міжнародних платіжних систем та безготівкових розрахунків.

14. Гармонізація з європейськими та світовими науковими ініціативами. Інтеграція української науки в європейський дослідницький простір забезпечить можливість забезпечення високого інноваційного рівню та розвитку передових наукових ідей.

15. Державне управління. Розвиток використання цифрових технологій в напрямі державного управління дозволить забезпечити прозорість та ефективність відповідних державних інституцій.

Всі перелічені напрями відображають пріоритетні шляхи розвитку цифровізації економіки, суспільної та соціальної сфер і тому повинні бути належним чином враховані при визначенні обсягу повноважень у компетенції головного органу, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері цифровізації.

Обсяг завдань та пріоритетних напрямів діяльності Мінцифри не охоплює всі сфери напрямів цифрового розвитку, визначені в Концепції, яка передбачає здійснення відповідних заходів щодо впровадження стимулів для цифровізації економіки, суспільної та соціальної сфер, усвідомлення наявних викликів та інструментів розвитку цифрових інфраструктур, набуття громадянами цифрових компетенцій, а також визначає критичні сфери та проекти цифровізації, стимулювання внутрішнього ринку виробництва, використання та споживання цифрових технологій. Також недостатня увага приділена таким важливим питанням, як ІКТ-дослідження та відповідний розвиток науково-освітньої сфери.

На окрему увагу заслуговує питання відповідності повноважень Мінцифри Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України, якою передбачається реалізація прискореного сценарію цифрового розвитку. Відтак, наразі Мінцифри має досить поверхневі та розгалужені повноваження. Так, у Положенні відсутні заходи щодо усунення законодавчих, інституційних, фіскальних та інших перешкод, які заважають розвитку цифрової економіки; впровадження стимулів та мотивацій для заохочення бізнесу та індустрій економіки в цілому до цифровізації; впровадження компетенції цифрових робочих місць; створення Індустрії 4.0 тощо.

Окрім цього, серед рекомендацій Україні щодо створення належних умов розвитку цифрових мереж та послуг є наступні: розробка законодавства у сфері цифрової економіки та суспільства із врахуванням положення права ЄС, міжнародних цілей цифрового розвитку; кодифікація та систематизація законодавства; чітке визначення механізмів координації та контролю виконання заходів та проєктів

цифрової трансформації різними підрозділами центральних органів влади тощо [5].

Резюмуючи, варто зазначити, що створення Мінцифри є позитивним кроком в сфері розвитку цифрової економіки України, але нагальною є проблема у законодавчому урегулюванні його діяльності, погодженні повноважень із відповідними концепціями та стратегіями, визначенні пріоритетних напрямів роботи та конкретних повноважень щодо них. Окрім цього, необхідним є врегулювання питань взаємодії Мінцифри із іншими центральними органами виконавчої влади, державними підприємствами, установами, організаціями, проте особливості такої взаємодії не врегульовані, в чому також є потреба.

ЛІТЕРАТУРА

1. Україна 2030E — Країна з розвинутою цифровою економікою. 2019. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html>.
2. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження КМУ від 17.01.2018 р. № 67-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/672018-p>.
3. Положення про Міністерство цифрової трансформації України: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 р. № 85. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-p>.
4. Ferrari A. DIGCOMP: a Framework for Developing and Understanding Digital Competence in Europe (European Union, Luxembourg). 2013.
5. Інтеграція України до Єдиного цифрового ринку Європейського Союзу: виклики, можливості та бар'єри. 2019. URL: https://euuacsp.org.ua/media/uploads/Integration%20to%20EU%20DSM_Ukr%20side_UA.pdf.

REFERENCES

1. Ukraïna 2030E — Kraïna z rozvynutoiu tsyfrovoyu ekonomikoïu. 2019. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html> [in Ukrainian].
2. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku tsyfrovoy ekonomiky ta suspilstva Ukrainy na 2018-2020 roky ta zatverdzhennia planu zakhodiv shchodo yii realizatsii: Rozporiadzhennia KМУ vid 17.01.2018 r. № 67-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/672018-r> [in Ukrainian].

3. Polozhennia pro Ministerstvo tsyfrovoi transformatsii Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18.09.2019 r. № 85. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-p> [in Ukrainian].

4. Ferrari A. (2013). DIGCOMP: a Framework for Developing and Understanding Digital Competence in Europe (European Union, Luxembourg) [in English].

5. Intehratsiia Ukrainy do Yedynoho tsyfrovoho rynku Yevropeiskoho Soiuzu: vyklyky, mozhlyvosti ta bariery. 2019. URL: https://euuacsp.org.ua/media/uploads/Integration%20to%20EU%20DSM_Ukr%20side_UA.pdf [in Ukrainian].

Якшина Аліна Григорівна

*молодший науковий співробітник НДІ правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрН України*

ДИСТАНЦІЙНА РОБОТА ВИДАВНИЦТВ В УМОВАХ КАРАНТИНУ

Розглянуто особливості дистанційної роботи видавництв та інтернет-книгарень в період карантину в Україні. Проаналізовано правове регулювання трудових відносин в період карантину.

Ключові слова: дистанційна робота, карантин, правове регулювання, видавництво.

Yakshyna Alina

*Junior Researcher of the Research Institute of Providing Legal
Framework for the Innovate Development of NALS of Ukraine*

REMOTE WORK OF PUBLISHING HOUSES IN QUARANTINE

Peculiarities of remote work of publishing houses and online bookstores during the quarantine period in Ukraine are considered. The legal regulation of labor relations during the quarantine period is analyzed.

Keywords: remote work, quarantine, legal regulation, publishing house.